IRÁNYELVEK
A PÁRTFEGYELMI MUNKÁHOZ

★

KIADJA A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGA

1985

IRÁNYELVEK
A PÁRTFEGYELMI MUNKÁHOZ

TARTALOM

A párttagsággal járó követelmények 6

1. Eszmei, világnézeti követelmények 6
2. Politikai követelmények 6
3. Erkölcsi követelmények 7

A pártfegyelem és a pártfegyelmi munka 8

4. A pártfegyelem 8
5. A pártfegyelem megsértése 9
6. A pártfegyelmi munka 10
7. A pártalapszervezet pártfegyelmi munkája 11
8. A pártvezetőség feladata a pártfegyelmi munkában 12
9. A pártbizottság pártfegyelmi munkája 12
10. A végrehajtó bizottság feladata 13
11. A pártfegyelmi bizottság feladata 13

A pártfegyelmi eljárások rendje 15

12. A pártfegyelmi eljárás 15
13. A pártfegyelmi vizsgálat 15
14. A pártbüntetés 16
15. A figyelmeztető beszélgetések 17

16. A pártfegyelmi határozathozatal 17

17. A pártbüntetés megfellebbezése 18

18. A pártbüntetés törlése 18

19. A pártból kizártak, töröltek visszavétele 19

20. A pártfegyelmi ügyek nyilvánosságra hozatala 19

21. A pártfegyelmi büntetések nyilvántartása 19

Mellékletek

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szervezeti Szabályzata 23

A Politikai Bizottság levele a pártszervezetekhez (1972) 35

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Ellenőrző Bizottságának állásfoglalása a pártvizsgálatok és a pártfegyelmi vizsgálatok néhány elvi és módszerbeli kérdésében (1972) 39

A Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusának határozata és szervezeti szabályzata kifejezésre juttatja, hogy a párt vezető szerepének, történelmi küldetésének *nélkülözhetetlen* feltétele a párt egysége és fegyelme.

A kongresszus határozata kimondja: *„A párt minden szerve, szervezete, minden kommunista tegyen eleget a nagyobb követelményeknek: mindenki a maga helyén egész tudásával, fegyelmezetten dolgozzon népünk boldogulásáért, szocialista hazánk további sikeres fejlődéséért."*

A párttagok feladata tevőlegesen részt venni a párt eszmei, politikai, szervezeti és cselekvési *egységének* erősítésében. Az egységnek a párt lenini normáinak érvényesítésében, a párt politikája melletti kiállásban és a megvalósításában tanúsított helytállásban kell megnyilvánulnia.

A párt minden tagja teljesítse kötelességeit, éljen jogaival, feleljen meg a kommunistákkal szemben támasztott követelményeknek. Ennek érdekében a pártfegyelem megtartása és erősítése a párt minden szervezetének, testületének és tagjának kommunista kötelessége.

A Központi Ellenőrző Bizottság az irányelvek közreadásával a párt egységének, a pártélet rendjének, fegyelmének megtartását, fejlesztését kívánja elősegíteni.

A PÁRTTAGSÁGGAL JÁRÓ KÖVETELMÉNYEK

1. Eszmei, világnézeti követelmények

A párttag sajátítsa el a marxizmus—leninizmus alapjait. Rendszeresen fejlessze elméleti, politikai tudását, gazdagítsa műveltségét. *Erősítse, védelmezze a párt eszmei, politikai, szervezeti és cselekvési egységét.* Küzdjön a burzsoá ideológia és erkölcs maradványai ellen. Tanúsítson forradalmi éberséget.

Meggyőződésből vallja magáénak *a párt világnézetét.* Ne engedjen teret a szocialista vívmányainkat eltorzító törekvéseknek. Határozott kiállással, meggyőző érveléssel lépjen fel eszméink és politikánk mellett, a szocializmustól idegen nézetekkel szemben.

A marxista—leninista *világnézet követelményeinek megfelelően* éljen, dolgozzon és családját is a párt világnézetének szellemében nevelje. Járuljon hozzá a szocialista hazafiság, a proletár nemzetköziség elvének érvényesüléséhez, a nemzeti egység, a népek közötti barátság erősítéséhez, a béke megvédéséhez.

2. Politikai követelmények

A párttag szolgálja a szocializmus ügyét, és minden körülmények között *álljon ki* a szocialista társadalom érdekeiért, védelméért. Lépjen fel minden szocializmusellenes jelenséggel szemben.

Járuljon hozzá a párt *vezető szerepének* érvényesítéséhez. Ennek érdekében védje a párt marxista—leninista politikáját,

erősítse a párt egységét. Az egység folyamatos megújítását segítse elő a demokratikus centralizmus megvalósulásával, a párttestületekben, a pártfórumokon folyó szabad vitákkal, a nézetek szembesítésével, a pártszerű kritikával és önkritikával, a közös cselekvés alapjainak megteremtésével és erősítésével.

Tevékenyen vegyen részt a párt politikájának, határozatainak *alakításában, elfogadtatásában.* A politika melletti kiállása a megvalósításban, a párt határozatainak végrehajtásában jusson kifejezésre. A határozatok egységes értelmezésével, a végrehajtás megszervezésével járuljon hozzá a politikai feladatok teljesüléséhez. Szélesítse a párt tömegkapcsolatait, a környezetében élő, dolgozó pártonkívülieket a közös gondolkodásra, a párt törekvéseinek támogatására nyerje meg. Teljesítse pártmegbízatásait. Pártalapszervezete szervezeti életében rendszeresen vegyen részt. Munkahelyén, lakókörzetében, a társadalmi és tömegszervezetekben vállaljon és teljesítsen politikai, közéleti feladatokat.

Amennyiben a párt politikájának egyes kérdéseit nem érti, *kérjen felvilágosítást,* magyarázatot. Ha valamely határozattal nem ért egyet, ellenvéleményét pártfórumon fejtheti ki. Ha a többség álláspontja nem győzte meg, észrevételeivel forduljon a felsőbb pártszervhez. A határozatot *akkor is hajtsa végre,* ha a véleménye attól eltérő, ha az személyes vagy szűkebb környezete érdekeivel nem egyezik.

3. Erkölcsi követelmények

A párttag meggyőződésből *éljen a szocialista erkölcs követelményei szerint.* Úgy éljen, hogy munkája, magatartása, társadalmi tevékenysége alapján megbecsüljék. Életét, munkásságát vezérelje a szocialista társadalom, a munkásosztály, a dolgozó nép felelősségteljes szolgálata. Becsülje a munkát, tisztelje a dolgozó embereket. Jellemezze közösségi magatartás és felelősségvállalás, az új iránti fogékonyság és kezdeményező készség.

Mutasson példát az *állampolgári fegyelem,* a törvények megtartásában és megtartatásában. Ne tűrje el, hogy környezetében a törvényeket megsértsék és kijátszák.

Járjon élen *a munkában*, a hivatása teljesítésében, a munkafegyelem megtartásában. Mutasson példát a társadalmi, gazdasági, kulturális előrehaladásunkat szolgáló célok, rendelkezések megvalósításában. A munkahelyi tennivalóit alkotó módon, legjobb tudása szerint végezze. Legyen a társadalmi munkamozgalmak cselekvő részese.

A párttag védje és gyarapítsa a *szocialista tulajdont*. A javak elosztásánál társadalmunk szocialista elveit képviselje és érvényesítse. Lépjen fel a munkahelyi szervezetlenség és fegyelmezetlenség ellen. Ne tűrje a munka nélküli élősködést, a jogtalan előnyszerzést, a protekciót. Szorgalmazza a jobb munka, a nagyobb felelősség anyagi és erkölcsi elismerését.

Legyen emberséges, őszinte, becsületes, szerény és önzetlen. Küzdjön a karrierizmus, a hízelgés, a megalkuvás, a hivalkodás, az önteltség ellen. Személyre való tekintet nélkül tárja fel a hibákat. Harcoljon azok ellen, akik a hatalommal, beosztásukkal visszaélnek. Ne tűrje el a bírálat elfojtását, védje meg a pártszerűen bírálókat. Lépjen fel az intrikusokkal és rágalmazókkal szemben.

A párttag *magánéletében* legyen erkölcsös, családjához fűződő kapcsolataiban, gyermekei szocialista szellemű nevelésében felelősségteljes és példamutató.

A PÁRTFEGYELEM ÉS A PÁRTFEGYELMI MUNKA

4. A pártfegyelem: a párt eszmei, politikai, erkölcsi, szervezeti és cselekvési követelményeinek *önkéntes és tudatos megtartása*. A pártfegyelem a párt vezető szerepének, egységének, cselekvőképességének és tömegkapcsolata erősítésének egyik fontos feltétele.

A párttag már a *felvétele előtt megismeri* a párt eszméit, világnézetének alapjait, elfogadja politikáját és a kötelező cselekvési, magatartási normákat. Életútját őszintén feltárja, felvételi kérelmével kinyilvánítja, hogy önként vállalja a követelmények teljesítését. Ezzel az állampolgári fegyelem megtartása mellett a pártfegyelem teljesítésére is *kötelezettséget vállal*.

Az ajánlók, a pártalapszervezetek, a pártszervek felelősek azért, hogy akiket a pártba felvesznek, a tagsággal járó követelményeket megismerjék és azoknak megfeleljenek.

5. A pártfegyelem megsértése: olyan magatartás, cselekedet vagy mulasztás, amely *sérti a szervezeti szabályzat előírásait; gyengíti a párt eszmei, politikai, szervezeti és cselekvési egységét; a szocialista erkölccsel ellentétben áll; árt a párt tekintélyének, erkölcsi, politikai hitelének; csökkenti a párt és tagjai iránti bizalmat.*

Ilyenek elsősorban:

A pártellenes tevékenység, a frakciózás.

A párt eszmei, világnézeti követelményeinek figyelmen kívül hagyása, a párttól idegen nézetek képviselete, terjesztése. A vallásosság, az egyházi szertartások, a vallásoktatás, egyházi iskolák igénybevétele.

A párthatározatok végrehajtásának, a pártmegbízatások teljesítésének elmulasztása, a pártélet elhanyagolása.

A hatalommal, beosztással való visszaélés, a bírálat elfojtása vagy megtorlása.

A törvényes rend megsértése, a társadalmi tulajdon megkárosítása, a jogtalan előnyszerzés, a korrupció.

A munka- és szolgálati fegyelem követelményeinek megszegése.

A közösségben, a közéletben, a magánéletben tanúsított erkölcstelen magatartás, a rágalmazás, az intrika, az összeférhetetlenség, a harácsolás, a szerénytelenség.

A párttagsági könyv elvesztése általában nem pártfegyelmi vétség. Ha azonban a párttag felelősségét megállapították, a pártalapszervezet, vagy a párt-végrehajtóbizottság pártfegyelmi eljárást indíthat, illetve kezdeményezhet ellene.

A frakciózás a legsúlyosabb fegyelemsértés, ezért a párton belül nem tűrhető. A vallásosság a párttag számára nem magánügy. Az egyházi szertartások igénybevételére is csak a temetések esetében — idős szülők, testvérek temetése, rokonok, barátok temetésén való részvétel — van lehetőség. A bűncselekmény a párttagsággal nem egyeztethető. Ha a párttag elköveti, általában nem maradhat a pártban. Ennek felelős meg-

ítélése a pártalapszervezetek és pártszervek kötelessége. Az intrikusok és a rágalmazók a párt egységét, cselekvőképességét gyengítik, ezért a leghatározottabban fel kell lépni ellenük, és súlyos büntetésben kell részesíteni őket.

Az a párttag, *aki megszegi* a párt szervezeti szabályzatát, megsérti a párt normáit, nem tesz eleget a követelményeknek, *pártfegyelmi vétséget követ el.* Ezért a tettéért pártbüntetést érdemel.

6. A pártfegyelmi munka óvja a párt egységét, tisztaságát, tekintélyét, rendjét, tömegbefolyását. Hozzájárul a párttagok eszmei, politikai, erkölcsi neveléséhez, a pártfegyelem erősítéséhez. Nem reszortfeladat, a pártpolitikai munka szerves része.

A pártfegyelmi munkában meghatározó *a párt érdeke,* a párt és a párttagság védelme.

A pártfegyelmi munka elsősorban a fegyelemsértések *megelőzésére* irányul: a követelmények megismertetését, tudatosítását és teljesítését segíti.

A pártbüntetés célja a *nevelés.* A hibás magatartás, és nem az érintett párttag ellen irányul. A párttagság okulását is szolgálja.

A pártfegyelmi munka alapelvei:

A pártban minden párttag *egyenlő.* A pártfegyelem megtartása minden párttag számára kötelező. Aki megsérti a pártfegyelmet, azzal szemben beosztásra való tekintet nélkül pártfegyelmi eljárást kell indítani.

A párttag pártfegyelmi vétségét elfogultság nélkül, objektív tényekre támaszkodva, *igazságosan* kell megítélni.

A pártbüntetés mértékének meghatározásánál a fegyelemsértést és körülményeit, valamint az érintett párttag életútját és érdemeit *együttesen* kell mérlegelni.

A pártbüntetés mértékének arányban kell állnia az elkövetett *cselekménnyel* és a beosztással járó *felelősséggel.*

A párttag cselekményéért mindaddig felelősségre vonható, amíg azt valamelyik pártalapszervezet vagy pártszerv meg nem ítélte és ügyét *határozattal* le nem zárta.

A fegyelemsértést az a pártalapszervezet, illetve hatáskörileg illetékes pártszerv bírálja el, ahová a párttag a cselekménye *elkövetésekor* tartozott.

A pártfegyelmi eljárásban, mind a kezdeményzésében, mind pedig a lezárásában *kollektívan* határoznak. A felsőbb pártszervek pártfegyelmi ügyekben hozott határozatai az alsóbb pártszervekre kötelezőek.

7. A pártalapszervezet pártfegyelmi munkája: A párttagot elsősorban a pártalapszervezete neveli. Formálja eszmei, politikai, erkölcsi arculatát, a szocializmus iránti elkötelezettségét. Pártfegyelmi munkája is főként a párttagok *nevelését, a pártfegyelem erősítését,* a fegyelemsértések megelőzését szolgálja.

Azt a párttagot, aki megsérti a pártfegyelmet, a pártalapszervezet taggyűlése pártfegyelmi eljárással vonja felelősségre és részesítse pártbüntetésben.

A pártalapszervezet *minden hatáskörébe tartozó* párttag pártfegyelmi ügyében dönthet. Azok ügyében, akik felsőbb párttestületeknek is tagjai, az illetékes pártszervnél kezdeményezheti a pártfegyelmi eljárást.

A pártalapszervezetben pártfegyelmi bizottságot nem választanak. A pártfegyelmi ügyeket a taggyűlés által megbízott párttagok vizsgálják. Megbízatásuk az ügy lezárásával megszűnik. A vizsgálatuk eredményéről írásos jelentés készüljön, melyet a pártalapszervezet vezetősége a fegyelmi alá vont párttag meghallgatása után vitasson meg. Ezután a vezetőség, álláspontját indokolva alakítsa ki javaslatát a pártbüntetés mértékére vagy a felmentésére. Állásfoglalását közölje a párttaggal.

A pártalapszervezet vezetősége a taggyűlésen ismertesse a fegyelmi eljárás *indokait,* a vizsgálat *megállapításait,* a pártbüntetés mértékére vonatkozó *javaslatát.* Amennyiben a vezetőség álláspontja eltér a vizsgálókétól, megfelelő indokkal, saját javaslatát terjessze elő. A vizsgálók véleményéről azonban a tagságot tájékoztatni kell. A taggyűlés az érintett *párttag jelenlétében,* s véleményének ismeretében tárgyalja meg a pártalapszervezet vezetőségének előterjesztését. A taggyűlés a javaslaton változtathat, enyhíthet vagy szigoríthat. A taggyűlés a vita lezárása után nyílt szavazással határozzon, melynek indoklását jegyzőkönyvben rögzítsék. A párttaggal a taggyűlé-

sen szóban, ezt követően írásban is közöljék a határozatot. Az értesítés tartalmazza, hogy a határozat ellen 30 napon belül az irányító pártbizottság pártfegyelmi bizottságához fellebbezhet.

A pártalapszervezet határozatával a pártbüntetés érvénybe lép. A kizárás pártbüntetést *jóváhagyás végett* az irányító pártbizottság pártfegyelmi bizottságához fel kell terjeszteni.

A pártalapszervezet a káderhatáskörével összefüggő (a párttisztségtől való eltiltás, a párt képviseletében betöltött közfunkcióból való visszahívás) pártbüntetéseket is kiszabhat.

A pártalapszervezet foglalkozzék a pártbüntetés alatt álló párttagokkal, a büntetésük eltörlésével. Feladatkörébe tartozik a pártból kizártak tagfelvételi kérelmének elbírálása, illetve az ezzel kapcsolatos véleménynyilvánítás is.

A pártalapszervezet rendszeresen összegezze, értékelje a pártfegyelmi munka tapasztalatait, vonja le ebből a tanulságokat és tegye meg a szükséges intézkedéseket.

8. A pártvezetőség feladata: *Segíti és figyelemmel kíséri* a pártalapszervezetek pártfegyelmi munkáját. Ellenőrzi a szervezeti szabályzat követelményeinek, az eljárási rendnek a megtartását. Értékeli a pártfegyelmi munka tapasztalatait és erről tájékoztatja a pártbizottságát. Pártfegyelmi eljárást kezdeményez a hatáskörébe tartozó párttagok ügyében az irányító pártbizottság pártfegyelmi bizottságánál. A pártfegyelmi ügyek kiemelésére javaslatot tesz, a jóváhagyást igénylő ügyekben, fellebbezésekben véleményt nyilvánít.

9. A pártbizottság: A működési területén *irányítja és ellenőrzi* az alapszervezetek, a pártszervek és pártfegyelmi bizottságok pártfegyelmi munkáját. Jóváhagyja a pártfegyelmi bizottság munkatervét, beszámolóját, tájékoztatóját, gondoskodik a pártfegyelmi bizottság működésének feltételeiről.

A fegyelmi ügyeket hatáskörébe vonhatja, a pártfegyelmi bizottság határozatát felülvizsgálhatja, megváltoztathatja, a bizottságot új eljárásra utasíthatja.

A pártbizottság azon tagjai ellen, akik megsértették a pártfegyelmet, fegyelmi eljárást folytat és ügyükben határozatot

hoz. A vizsgálat elvégzésével a pártfegyelmi bizottságot is megbízhatja.

A káderhatáskörébe tartozó személyek esetében előzetesen állást foglal a pártfegyelmi eljárás megindításában, a pártbüntetésük eltörlésében.

Megerősíti a hatáskörében levők párttisztségtől eltiltására, a párt képviseletében betöltött közfunkcióból való visszahívásra vonatkozó, a pártfegyelmi bizottság által hozott határozatokat.

Rendszeresen értékeli a pártfegyelem helyzetét, a pártfegyelmi munka tapasztalatait, levonja a szükséges következtetéseket és megjelöli a tennivalókat.

Ha párt-végrehajtóbizottsággal nem rendelkezik, annak feladatát is ellátja.

10. A párt-végrehajtóbizottság: *Segíti* a pártfegyelmi munkát. Tevékenységében *hasznosítja* a pártfegyelmi munka tapasztalatait. *Támogatja* a pártfegyelmi bizottság működését.

Állást foglal a káderhatáskörébe tartozók elleni pártfegyelmi eljárások megindításában, a pártbüntetésük törlésében. Megerősíti a pártfegyelmi bizottságnak ezekkel szembeni: a párttisztségtől való eltiltásra, a párt képviseletében betöltött közfunkcióból való visszahívásra vonatkozó határozatát.

Dönt — a hatáskörébe tartozó személyek esetében — a pártfegyelmi bizottságnak a munkakör betöltésének megszüntetésére vonatkozó javaslatáról.

A pártbizottságnál, a pártfegyelmi bizottságnál pártfegyelmi eljárást kezdeményez.

Határoz a pártból kizártak visszavétele ügyében.

11. A pártfegyelmi bizottság: *A pártfegyelmi munka végzésére és segítésére* választott párttestület; a tagfelvételi és pártfegyelmi joggal felruházott pártbizottságoknál működik: a pártbizottság választja, irányítja, annak beszámolási kötelezettséggel tartozik. A pártfegyelmi bizottság elnöke és tagjainak egy része a pártbizottságnak is tagja. Létszáma: 5—13 fő. A pártfegyelmi ügyekben döntési joggal rendelkezik, határoza-

tot hoz. Az alsóbb pártfegyelmi bizottságokat nem irányítja. A különböző szintű pártfegyelmi bizottságok között nincs alá- és fölérendeltségi viszony.

Feladatkörébe tartoznak:

Az első fokú pártfegyelmi vizsgálatok; A pártbüntetések elleni fellebbezések; A pártbüntetések eltörlése; A pártalapszervezetek kizárási határozatainak jóváhagyása; A pártból kizártak tagfelvételéhez való hozzájárulás.

Hatáskörében pártfegyelmi eljárást indít; A pártbizottság megbízásából pártfegyelmi ügyeket vizsgál és azokban dönt; A vizsgálati határidőt meghosszabbíthatja; Az összeférhetetlenségi panaszt elbírálja.

Az alsóbb pártszervek pártfegyelmi határozatait felülbírálhatja, egyes pártfegyelmi ügyeket hatáskörébe vonhat, új eljárásokat kezdeményezhet. Az irányító pártbizottságnál, pártvégrehajtóbizottságnál a vétséget elkövetett párttag tisztségből, beosztásból való felmentésére, visszahívására, leváltására javaslatot tehet.

A pártbizottság, illetve a párt-végrehajtóbizottság káderhatáskörébe tartozó személyek ellen folytatandó pártfegyelmi eljáráshoz, a pártbüntetés törléséhez e testületek *előzetes állásfoglalása* szükséges. A párttisztségtől való eltiltás, a párt képviseletében betöltött közfunkcióból történő visszahívás pártbüntetéseket is ezeknek a párttestületeknek kell megerősíteniük.

A pártfegyelmi bizottság határozata a döntéssel érvénybe lép, erről a pártfegyelmi bizottság írásban értesíti a párttagot. Felhívja a figyelmét a fellebbezési jogára. Gondoskodik arról, hogy a pártfegyelmi határozatot a taggyűlésen, az illetékes pártszervek testületei előtt ismertessék.

A pártfegyelmi bizottság a fegyelemmel és a pártfegyelmi munkával összefüggő tapasztalatait összegzi és a pártbizottság elé terjeszti. Munkájáról tájékoztatja a pártbizottságot és a párt-végrehajtóbizottságot. Segíti a pártalapszervezetek, az alsóbb pártfegyelmi bizottságok pártfegyelmi munkáját, érvényesíti a pártfegyelmi munka követelményeit.

A pártfegyelmi bizottság munkaterv szerint dolgozik. Szükség szerint ülésezik. A testületi munkát a pártfegyelmi bizott-

ság elnöke irányítja, aki gondoskodik arról, hogy a pártfegyelmi bizottság a párt-végrehajtóbizottsággal összehangoltan működjék.

A PÁRTFEGYELMI ELJÁRÁSOK RENDJE

12. A pártfegyelmi eljárások fogalom körébe tartoznak a pártfegyelem megsértésével kapcsolatos tennivalók: a *vizsgálatok*, a *határozathozatal*, a *pártbüntetések törlése*, a *pártból korábban kizártak tagfelvételéhez való hozzájárulás*, a pártfegyelmi határozatok nyilvánosságra hozatala, a pártbüntetések nyilvántartása és más, a pártfegyelmi ügyeket érintő feladatok.

A pártfegyelmi eljárásoknál a párt *szervezeti szabályzata*, a pártélet rendje és határozatai a meghatározók. Amennyiben a pártfegyelmi eljárás elveit megsértik, az illetékes pártszerv, pártfegyelmi bizottság *köteles beavatkozni*. Az eljárásban érvényesíteni kell a párttag jogait. Minden ügyet határozattal kell lezárni.

A pártfegyelmi eljárás és büntetés a párt *belső ügye*, nem függ a bűnüldöző és igazságszolgáltató szervek eljárásaitól, döntéseitől. A pártfegyelmi ügyekben készült pártokmányok titkosak. A bírósági, munkaügyi eljárásokhoz nem használhatók fel, munkahelyi személyi anyagokban ezeket elhelyezni nem szabad.

A Szocialista Hazáért Érdemrenddel kitüntetett párttagok pártfegyelmi felelősségre vonásához a budapesti, a megyei és a megyei jogú pártbizottságok végrehajtó bizottságának egyetértése szükséges.

13. Pártfegyelmi vizsgálatot akkor kell elrendelni, ha *alaposan feltételezhető*, hogy a párttag megsértette a pártfegyelmet. A vizsgálat a pártalapszervezetek vezetősége, a taggyűlés, a pártfegyelmi bizottság, a pártbizottság határozata alapján indítható. Az érintett párttagot a vizsgálatról és annak indokairól *értesíteni* kell. A vizsgálatot csak a meghallgatása után lehet folytatni. A párttag kérheti a vizsgálat elhalasztását, melyet indokolt esetben méltányolni lehet. Kifogásolhatja a vizsgálók személyét, és amennyiben ez megalapozott, más

párttagokat kell megbízni. Ha a vizsgálatban nem hajlandó közreműködni, az nélküle is elvégezhető.

A vizsgálatnál nem érvényesülhet a szubjektivizmus, az összefonódás, az elvtelen befolyásolás. Az illetéktelenül beavatkozókat felelősségre kell vonni.

A vizsgálat során a párttag *védekezhet*, véleményt mondhat, bizonyítékokat sorakoztathat fel, igényelheti egyes személyek meghallgatását.

A vizsgálók kötelesek alaposan felkészülni a feladatuk lelkiismeretes teljesítésére. Meg kell ismerniük a vétséget elkövető párttagot; a fegyelemsértés tényét és körülményeit; a környezetében levő párttagok, az ügyben tájékozott személyek véleményét; az eljárás során keletkezett írásos anyagokat. A meghallgatások légkörének pártszerűnek kell lennie.

A megállapítások a *tényekre*, s ne a feltételezésekre épüljenek. Kényszerítő eszközök nem alkalmazhatók. Az igazság csak a pártszerűen szerzett ismeretek alapján tárható fel. A vizsgálók megállapításaikat írásba foglalják, tartalmáért személy szerint is felelősek.

A pártfegyelmi előterjesztés tartalmazza: a fegyelmi eljárás alá vont párttag nevét, személyi adatait, a vizsgálat tárgyát, megállapításait. Politikailag és erkölcsileg minősítse a cselekményt, tegyen javaslatot a pártbüntetés mértékére. Rögzítse a vizsgálók és a meghallgatottak nevét, a felhasznált írásos anyagokat, dokumentumokat, döntés után a taggyűlés, a testület határozatát.

A pártfegyelmi előterjesztésben foglaltakról, a vizsgálók javaslatáról az érintett párttagot tájékoztatni kell.

14. A pártbüntetés csak a szervezeti szabályzatban meghatározott büntetési fokozat lehet: *dorgálás, megrovás, szigorú megrovás, szigorú megrovás végső figyelmeztetéssel, kizárás, párttisztségtől meghatározott időre történő eltiltás, a párt képviseletében betöltött közfunkcióból való visszahívás.*

A párttisztségtől meghatározott időre való eltiltás, és a párt képviseletében betöltött közfunkcióból történő visszahívás *önállóan*, de más pártbüntetésekkel *együtt is* adható. Alkalmazásukkor a káderhatásköri illetékességet érvényesíteni szükséges.

Pártbüntetés adható abban az esetben is, ha a párttag előző pártbüntetése — *kivéve, ha az nem szigorú megrovás végső figyelmeztetéssel pártbüntetés volt* — még érvényben van.

A szigorú megrovás végső figyelmeztetéssel pártbüntetés határeset a kizárás és a pártban maradás között. Utolsó lehetőség ahhoz, hogy a párttag hibáját a párton belül javíthassa ki. Súlyos vagy ismétlődő fegyelemsértések esetében szabják ki és csak olyankor, ha feltételezhető, hogy az illető párttag rászolgál a bizalomra. Ezt a bizalmat bizonyítania kell azzal is, hogy érvényessége alatt újabb vétséget nem követ el.

A pártalapszervezetek, pártszervek, pártfegyelmi bizottságok a pártfegyelmi eljárás következményeként méltatlanság, alkalmatlanság esetén javasolhatják a munkakör betöltésével kapcsolatos bizalom megvonását, a párttag leváltását.

15. Figyelmeztető beszélgetések: Amikor a párttag magatartásában kisebb hibák, fogyatékosságok mutatkoznak, a pártfegyelemsértések *megelőzése céljából* a figyelmeztető beszélgetések is alkalmazhatók. Figyelmeztető beszélgetéseket a választott tisztségviselők, a pártcsoportok, a pártalapszervezetek vezetősége, a taggyűlés, a pártszervek és a pártfegyelmi bizottságok folytathatnak.

16. Pártfegyelmi határozatot csak a taggyűlés, a pártfegyelmi bizottság és a pártbizottság hozhat. A döntést minden esetben alapos fegyelmi *vizsgálat előzze* meg. A pártalapszervezet, a pártfegyelmi bizottság és a pártbizottság akkor határozatképes, ha tagjainak kétharmada jelen van. A határozat akkor érvényes, ha a jelenlevők több mint 50 százaléka nyílt szavazással megszavazta a javaslatot. Pártfegyelmi ügyekkel *csak zárt* taggyűlés, illetve testületi ülés foglalkozhat. A pártbüntetés az első fokú döntéssel érvénybe lép. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell felvenni.

A pártalapszervezetek, a pártfegyelmi bizottságok, a pártbizottságok saját pártfegyelmi határozataikért *felelősek*. A felsőbb szervek pártfegyelmi ügyben hozott határozatát az illetékes pártalapszervezet taggyűlésén (ahol elkövette és ahová a határozat meghozatalakor tartozott) és azokon a pártfórumo-

kon, amelyeknek a hatáskörébe tartozik és ahol az ügyben megelőzően döntöttek, *ismertetni kell.*

A párttagot fegyelmi ügyének tárgyalására írásban kell meghívni. Véleményét meg kell ismerni, *védekezésére* lehetőséget kell adni. Az írásos előterjesztés rá vonatkozó részét a tárgyalás előtt rendelkezésére kell bocsátani. Ha a párttag fegyelmi ügyének tárgyalásáról önhibáján kívül marad távol, a döntést el kell halasztani. A párttag kívánságára megjelenésétől el lehet tekinteni.

17. A pártbüntetés megfellebbezhető. A párttag, a taggyűlés, a pártfegyelmi bizottság, illetve a pártbizottság határozatának kézhezvételétől számított 30 napon belül fellebbezhet. A fellebbezését benyújthatja: a pártalapszervezet fegyelmi határozata ellen az irányító pártbizottság fegyelmi bizottságához; a fegyelmi bizottság döntése ellen a felsőbb (kerületi, kerületi jogú, városi, városi jogú, budapesti, megyei, megyei jogú) pártbizottság pártfegyelmi bizottságához; a Központi Ellenőrző Bizottsághoz, illetve a kongresszushoz. Fellebbezési joggal élhet az a pártalapszervezet és pártszerv is, amely az adott pártfegyelmi ügyben határozatot hozott. A fellebezéseknek a büntetésekre vonatkozó halasztó hatálya nincs.

A fellebbezésekben 60 napon belül határozni kell. Indokolt esetben a pártbizottság, a pártfegyelmi bizottság ezt az időtartamot meghosszabbíthatja. A pártbizottság — ha indokoltnak tartja — mind a vizsgálatot, mind a döntést, testületi állásfoglalással hatáskörébe vonhatja.

18. A pártbüntetés törlését az illetékes pártalapszervezet, *pártszerv egy*, az érintett *párttag két* év elteltével kérheti. Azok a pártalapszervezetek, pártfegyelmi bizottságok, pártbizottságok, amelyek a pártfegyelmi határozatot hozták, *három év után kötelesek* megvizsgálni, indokolt-e a büntetés további fenntartása vagy törölhető-e az. A pártbüntetés törlése annak a pártalapszervezetnek, pártfegyelmi bizottságnak, pártbizottságnak a hatáskörébe tartozik, amelyik az ügyben végső fokon döntött. A pártbüntetés törlését az a pártalapszervezet, az a pártszerv is kezdeményezheti, amelyikhez a párttag tartozik.

Amennyiben a párttag a büntetés eltörlésére *érdemtelen*, a pártbüntetés érvényben tartható. Ha a pártbüntetés eltörlé-

sére hosszabb ideig nincsenek meg a feltételek, az illetőnek a pártból való kizárását kell mérlegelni.

A pártbüntetés eltörlésének megtárgyalásához a párttagot akkor kell meghívni ha kéri, ha a büntetésének törlését nem javasolják, ha az eljáró pártszerv azt szükségesnek tartja.

A pártalapszervezeteknek és tagjainak segíteniük kell a pártbüntetésben részesült tagjaikat, hogy pártbüntetésük eltörlését kiérdemeljék.

19. A pártból kizártak — ha magukat ismét méltónak és alkalmasnak tartják a párttagságra — felvételüket kérhetik a pártba. A pártalapszervezetek, pártszervek a követelményeket figyelembe véve *mérlegelhetik* a kérelmüket. A pártból kizártak tagfelvételéhez annak a pártalapszervezetnek, pártfegyelmi bizottságnak, illetve pártbizottságnak a hozzájárulása szükséges, amelyik a kizárásra végső fokon határozatot hozott. A pártból kizártak tagfelvétele nem jelenti a korábbi párttagsági idő elismerését.

20. A pártfegyelmi ügyek nyilvánosságra hozatala. A szervezeti szabályzat előírása szerint pártfegyelmi ügyet a budapesti, a megyei, a megyei jogú pártbizottság, illetve a Központi Ellenőrző Bizottság *engedélyével* lehet nyilvánosságra hozni. A fegyelmi határozatoknak és tanulságoknak illetékes pártalapszervezetek, pártszervek előtti ismertetése nem jelent nyilvánosságra hozatalt.

21. A pártfegyelmi büntetések nyilvántartása *külön szabályozás* szerint történik. Ennek érdekében a pártfegyelmi büntetésekről, azok módosításáról, törléséről szóló határozatokat a döntést követő *két héten belül* a budapesti-kerületi, a városi és a városi jogú pártbizottságok pártfegyelmi bizottságainak meg kell küldeni. A pártfegyelmi bizottságok a pártbüntetésekről hozott döntéseket folyamatosan figyelemmel kísérik. A pártalapszervezet, a pártfegyelmi bizottság, a pártbizottság a fegyelmi határozatát *rendszeresen* juttassa el az irányító pártbizottság fegyelmi bizottságához.

* * *

A Központi Ellenőrző Bizottság az irányelvek kidolgozásánál és közreadásánál figyelembe vette azt a körülményt, hogy a XIII. pártkongresszus növelte a pártszervek és -szervezetek önállóságát, hatáskörét és jogkörét. Feladatul tűzte ki a pártdemokrácia, a testületi munka, a munkastílus és a munkamódszer fejlesztését. Ezért az irányelvekben a pártfegyelmi munka követelményeit is ennek megfelelően jelölte meg. A feladatokat átfogóan, nem részletezően tárgyalja. Az elvi alapokhoz való ragaszkodás mellett lehetőséget ad a rugalmasabb magatartásra, a nagyobb önállóságra, amely szükségképpen párosul a nagyobb felelősséggel.

*

(Elfogadta a Központi Ellenőrző Bizottság az 1985. július 1-i ülésén.)

MELLÉKLETEK

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT SZERVEZETI SZABÁLYZATA

A Magyar Szocialista Munkáspárt kommunista párt, a munkásosztály forradalmi élcsapata, a dolgozó nép pártja, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom része; tevékenységében a marxizmus—leninizmus, a proletár internacionalizmus, a munkásosztály, a nép szolgálata vezérli.

A Magyar Szocialista Munkáspárt önkéntes harci szövetség; soraiban tömöríti a magyar nép leghaladóbb erőit, akik a munkásosztály szocialista eszméit és céljait magukévá teszik, megvalósításukért dolgoznak. Szervezi és vezeti a nép harcát a szocialista társadalom felépítéséért, a nemzet felemelkedéséért, a Magyar Népköztársaság felvirágoztatásáért.

A párt végső célja: a kommunista társadalom felépítése.

I. A párt tagja, a párttag kötelességei és jogai

1. A Magyar Szocialista Munkáspárt tagja lehet az a magyar állampolgár, aki:

— a 18. életévét betöltötte, illetve a tagfelvétel évében betölti;

— elfogadja a marxista—leninista eszméket, a párt programját, politikáját, szervezeti szabályzatát és önzetlenül munkálkodik valóra váltásukért;

— megfelel a párt erkölcsi, politikai követelményeinek; szocialista módon él, munkája, magatartása, társadalmi tevékenysége alapján megbecsülést élvez;

— rendszeresen részt vesz a párt valamelyik alapszervezetének munkájában;
— fizeti a tagsági díjat.

2. A párttag kötelességei:

a) sajátítsa el a marxizmus—leninizmus alapjait, rendszeresen fejlessze elméleti, politikai tudását, gazdagítsa műveltségét; erősítse, védelmezze a párt eszmei és politikai, szervezeti és cselekvési egységét, küzdjön a frakciós törekvések, a burzsoá ideológia és erkölcs maradványai, az eszméinktől idegen nézetek ellen; tanúsítson forradalmi éberséget, lépjen fel minden szocializmusellenes jelenséggel szemben;

b) következetesen szolgálja a szocializmus ügyét és minden körülmények között álljon ki a szocialista társadalom érdekeiért, védelméért; mutasson példát a munkában, hivatásának teljesítésében és a magánéletben;

c) tartsa be a pártfegyelem szabályait, hajtsa végre a párt határozatait, az állam törvényeit és rendeleteit, teljesítse pártmegbízatásait;

d) legyen őszinte és becsületes; személyre való tekintet nélkül tárja fel a fogyatékosságokat, lépjen fel a pártdemokrácia megsértése, a bírálat elfojtása és az önelégültség ellen;

e) erősítse és szélesítse a pártnak a tömegekhez fűződő kapcsolatait, terjessze a párt eszméit, képviselje a párt politikáját, cselekvően vegyen részt a politikai, társadalmi életben, a párt utánpótlásának nevelésében.

3. A párttag jogai:

a) részt vehet a párt elméleti, politikai és szervezeti kérdéseinek pártfórumokon történő megvitatásában és a határozatok meghozatalában. Ha ellentétes véleménye van, kifejtheti a taggyűlésen vagy a felsőbb pártszerv előtt, a határozatot azonban akkor is köteles képviselni és végrehajtani, ha nem ért vele egyet;

b) pártfórumokon bírálhatja a párt bármely tagjának vagy szervének munkáját. Kéréssel, javaslattal, beadvánnyal fordul-

hat alapszervezetéhez, a felsőbb pártszervekhez, egészen a kongresszusig; észrevételeire, beadványaira érdemi választ kell kapnia;

c) ha kritikai észrevétele vagy a hibák feltárása miatt hátrányos helyzetbe került, a taggyűlés vagy a választott pártszerv védelmét kérheti. A bírálat elfojtói ellen az illetékes pártszerv köteles eljárást indítani;

d) mint választó és választható, részt vehet a párt vezető szerveinek megválasztásában;

e) munkáját vagy személyét érintő döntés előtt az illetékes pártszerv köteles a párttag véleményét megismerni.

II. A tagfelvétel, a tagság megszűnése, a párttagok átigazolása, a pártfegyelmi eljárás

4. A pártba való belépés önkéntes. A felvétel egyéni elbírálás alapján történik. A jelentkezőnek írásban kell kérnie felvételét. Kérelméhez két olyan párttag írásbeli ajánlását kell csatolni, akik őt közös tevékenység alapján ismerik. Ha a pártba KISZ-tagot vesznek fel, az egyik ajánló a KISZ-alapszervezet taggyűlése lehet. Az ajánlók felelősek véleményükért. A felvételről a taggyűlés határoz. A határozat az illetékes pártbizottság jóváhagyása után lép életbe. A tagság kelte a taggyűlési határozat időpontjától számít.

5. Minden párttag a munkahelye, illetve ha munkahelyén nincs alapszervezet, a lakóterülete szerint illetékes pártalapszervezet tagja.

6. A párttag — saját elhatározásából vagy az alapszervezet kezdeményezésére — a pártból kiléphet, ha az adott időpontban fegyelmi eljárás nem folyik ellene. Kilépési szándékát és indokát írásban kell közölnie a pártalapszervezet vezetőségével, és azt a taggyűlésen be kell jelenteni.

7. A taggyűlésnek törölnie kell a párttagok sorából azokat, akik felszólítás ellenére három hónapig saját hibájukból nem

vesznek részt az alapszervezet munkájában, nem fizetik a tagsági díjat. A párttagok sorából töröltek a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül fellebbezhetnek a felsőbb pártszervekhez.

8. A szervezeti szabályzatot és a pártfegyelem normáit megsértő párttagokat az alapszervezet taggyűlése, a pártfegyelmi bizottság, a felsőbb párszerv vagy a Központi Ellenőrző Bizottság fegyelmi vizsgálat alapján pártbüntetésben részesíti.

A pártbüntetés — a fegyelmi vétség súlyosságának megfelelően — dorgálás, megrovás, szigorú megrovás, szigorú megrovás végső figyelmeztetéssel és a pártból való kizárás lehet. A párttag meghatározott időre eltiltható párttisztségétől, illetve visszahívható a párt képviseletében betöltött közfunkcióból.

A pártfegyelmi vizsgálat megindításáról értesíteni kell a párttagot, és a vizsgálat során személyesen meg kell hallgatni, fegyelmi ügyének tárgyalására meg kell hívni. Ha saját hibájából nem jelenik meg a fegyelmi tárgyaláson, ügyében akkor is dönteni lehet. A határozatot írásban kell közölni a párttaggal.

A pártbüntetés az első fokú döntéssel hatályba lép. A kizárt személy párttagsági könyvét be kell vonni.

A pártbüntetés ellen az érintett személy, a taggyűlés vagy az illetékes pártszerv a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül fellebbezhet a felsőbb pártszervhez, illetve fegyelmi bizottságához, ahol a fellebbezés beérkezésétől számított 60 napon belül határozni kell. A felsőbb pártszerv döntése ellen mind az érintett személy, mind a pártszerv fellebbezhet.

Pártfegyelmi határozatot a budapesti, a megyei és a megyei jogú pártbizottság, illetve a Központi Ellenőrző Bizottság engedélyével lehet nyilvánosságra hozni.

9. Az alapszervezet taggyűlése által elfogadott törléseket az illetékes felsőbb pártszerv, a kizárásokat a pártfegyelmi bizottság hagyja jóvá.

10. A felsőbb választott pártszerv tagja ellen pártfegyelmi eljárást az a testület folytathat és hozhat döntést, amelynek tagja, vagy annak felettes szerve.

Pártfegyelmi eljárást az alapszervezet is kezdeményezhet.

A felsőbb pártszerv ülésén, a döntés előtt ismertetni kell az alapszervezeti taggyűlés állásfoglalását.

A fegyelmi határozatról tájékoztatást kell adni az illetékes alapszervezet taggyűlésén.

11. A pártbüntetés törlését az illetékes pártszervezet egy, az érintett párttag két év múlva kérheti. Azok a pártszervek, amelyek a pártfegyelmi határozatot hozták, három év múlva kötelesek megvizsgálni, indokolt-e a büntetés további fenntartása, vagy törölhető-e.

III. A párt szervezeti felépítése, működési elve

12. A Magyar Szocialista Munkáspárt a demokratikus centralizmus elvén épül fel.

a) A párt minden vezető szervét és azok tagjait demokratikusan és titkosan választják. A választások rendjét a Központi Bizottság szabályozza. A Központi Bizottság, a Központi Ellenőrző Bizottság és a párbizottságok tagjainak megüresedett helyét indokolt esetben behívással is be lehet tölteni. A behívott tagok aránya a Központi Bizottságban és a Központi Ellenőrző Bizottságban a megválasztott tagoknak legfeljebb 20 százaléka, a pártbizottságokban 30 százaléka lehet.

A pártban a kollektív vezetés és a személyes felelősség elve érvényesül. A választott testületek tagjai egyenjogúak.

A vezető szervek bármely tagja, ha valamilyen okból nem tud eleget tenni vállalt kötelezettségének, felmenthető; ha a párttisztség betöltésére alkalmatlannak bizonyul, visszahívható; ha méltatlanná válik tisztségére, kizárható a testület tagjainak a sorából. A felmentést az érintett személy, az illetékes pártszerv, illetve alapszervezet kezdeményezheti.

b) Az alsóbb pártszervek és -szervezetek a felsőbb pártszerveknek vannak alárendelve. A felsőbb szervek határozatai az alsóbb szervekre kötelezőek. A pártszervezetek önállóan dönthetnek helyi kérdésekben, határozataik azonban nem le-

hetnek ellentétesek a párt politikájával, a felsőbb pártszervek határozataival.

A felsőbb pártszerveknek joguk és kötelességük az alapszervezetek és az alsóbb pártszervek határozatait módosítani, hatályon kívül helyezni, ha nincsenek összhangban a párt politikájával, vagy ellentétesek a felsőbb pártszervek határozataival. Eljárásukat azonban kötelesek megindokolni az illetékes alsóbb pártszerv előtt.

A pártszervezetek és a pártszervek javaslattal, beadvánnyal fordulhatnak a felsőbb pártszervekhez — egészen a kongresszusig —, s azokra választ kell kapniuk.

c) A vezető szerveknek tevékenységükről rendszeresen be kell számolniuk a pártszervezeteiknek és a felsőbb szerveknek.

d) A párttaggyűlés és a vezető szervek ülései akkor határozatképesek, ha tagjaiknak legalább kétharmada jelen van. A határozathozatal szótöbbséggel történik.

13 A párt szervezeti felépítése a területi-üzemi elvet követi. Az ettől való eltérést a Központi Bizottság, illetve a budapesti, a megyei és a megyei jogú pártbizottságok engedélyezhetik.

14. Ha valamely alapszervezet vagy pártbizottság a szervezeti szabályzattól eltérő működést fejt ki, a Központi Bizottság feloszlathatja.

IV. A párt legfelsőbb szervei

15. A Magyar Szocialista Munkáspárt legfelsőbb szerve a kongresszus, amelyet a Központi Bizottság ötévenként hív össze. Az összehívásról szóló döntést legalább három hónappal a kongresszus előtt nyilvánosságra kell hozni.

A pártkongresszus küldötteit a budapesti, a megyei és a megyei jogú, illetve azokon a nagyüzemi pártértekezleteken választják, amelyeknek megvan a kongresszusi küldöttek megválasztásához szükséges taglétszámuk. A párttagság képviseleti rendjét a Központi Bizottság hagyja jóvá. A Központi Bizott-

ság és a Központi Ellenőrző Bizottság azon tagjai, akik nem küldöttek, a testületek felmentéséig teljes jogú résztvevői a kongresszusnak.

A kongresszus:

a) megtárgyalja a Központi Bizottság és a Központi Ellenőrző Bizottság beszámolóját;

b) meghatározza a párt politikájának általános irányvonalát, kijelöli a szocializmus építésében és a nemzetközi kapcsolatokban az adott időszak legfontosabb feladatait;

c) elfogadja a párt szervezeti szabályzatát;

d) megválasztja a Központi Bizottságot és a Központi Ellenőrző Bizottságot;

e) dönt a kongresszus elé terjesztett javaslatokról és fellebbezésekről.

16. A Központi Bizottság a két kongresszus között irányítja a párt valamennyi szervét, szervezetét és intézményét; képviseli a pártot az állami és a társadalmi szervek előtt, illetve a nemzetközi kapcsolatokban.

A Központi Bizottság szükség szerint, de legalább háromhavonként ülést tart. A Központi Bizottság tagjainak minden fontos kérdésről tájékoztatást kell kapniuk.

A Központi Bizottság a két kongresszus között országos pártértekezletet hívhat össze.

A pártszervezeteknek az országos pártértekezleten való képviseleti rendjét a Központi Bizottság szabályozza.

17. A Központi Bizottság tagjai közül megválasztja:

a) a Politikai Bizottságot, amely a Központi Bizottság két ülése között irányítja a párt tevékenységét;

b) a párt főtitkárát, főtitkárhelyettesét és a Központi Bizottság titkárait, a Titkárság tagjait.

A Titkárság biztosítja és ellenőrzi a vezető pártszervek határozatainak végrehajtását, irányítja a Központi Bizottság apparátusát.

18. A Központi Bizottság:

a) megválasztja a Központi Bizottság mellett működő munkabizottságokat, azok vezetőit, valamint a munkaközösségek elnökeit;

b) kinevezi a Központi Bizottság osztályainak, intézményeinek, központi lapjának és folyóiratának vezetőit.

19. A Központi Ellenőrző Bizottság tevékenységével segíti a párt eszmei, politikai, szervezeti és cselekvési egységének erősítését, a párttagság nevelését; őrködik a párttagság politikai magatartása, párthűsége és erkölcsi tisztasága felett; következetesen harcol a pártellenes frakciós tevékenység minden fajtája ellen.

Saját hatáskörében felülbírálja az alsóbb szervek fegyelmi határozata ellen benyújtott fellebbezéseket; szükség esetén felelősségre vonja azokat, akik a párttagok számára kötelező elveket és erkölcsi normákat megsértik; ellenőrzi a Központi Bizottság pénzgazdálkodását; munkájáról jelentést ad a kongresszusnak.

A Központi Ellenőrző Bizottság tagjai közül megválasztja elnökét, titkárát és Titkárságának tagjait.

V. A pártbizottságok

20. A fővárosban és kerületeiben, a megyékben, a városokban és a városi jogú nagyközségekben pártbizottságot kell választani.

Megyei jogú pártbizottság működik a Belügyminisztériumban, a Néphadseregben, a Határőrségnél és a Külügyminisztériumban. A fegyveres erőkben és testületekben azok szervezeti felépítésének megfelelően városi jogú pártbizottságok, pártbizottságok, pártvezetőségek, illetve alapszervezetek működnek.

Minden olyan községben, üzemben, vállalatnál, szövetkezetnél, hivatalban, intézményben, a fegyveres erők és testületek egységeinél, ahol a párttagok létszáma 200-nál több, a terület pártszervezeteinek irányítására pártbizottságot kell választani.

Indokolt esetben a budapesti, a megyei és a megyei jogú pártbizottság engedélyezheti pártbizottság létrehozását ott is, ahol a párttagság létszáma nem éri el a 200-at.

Amennyiben egy közigazgatási egységen belül az azonos jellegű munkaterületen működő pártalapszervezetek taglétszáma a 200-at meghaladja, irányításukra ágazati pártbizottság hozható létre.

21. A pártbizottság felsőbb szerve a pártértekezlet, amelyet a pártbizottság ötévenként hív össze. A pártbizottság azon tagjai, akik nem küldöttek, a testület felmentéséig teljes jogú résztvevői a pártértekezletnek.

A pártértekezlet elbírálja a pártbizottság beszámolóját, meghatározza a legfőbb feladatokat, megválasztja a pártbizottság tagjait és küldötteit a felsőbb pártértekezletre. A budapesti, a megyei, a megyei jogú, valamint az arra jogosult nagyüzemi pártértekezletek kongresszusi küldötteket választanak.

22. A pártbizottság a két pártértekezlet között működési területének önálló politikai irányítója. Fő feladata a politika képviselete és a helyi viszonyokra való alkalmazása, a hatáskörébe tartozó pártszervezetek irányítása, káderkérdésekben jogkörének gyakorlása, az építőmunka politikai szervezése és ellenőrzése. A pártbizottság szükség szerint, de legalább háromhavonként ülésezik.

A pártbizottságok tagjaik közül végrehajtó bizottságot választanak, megválasztják a pártbizottság első titkárát és titkárait. Az irányító munka segítésére állandó jellegű munkabizottságokat választanak. A végrehajtó bizottság a két pártbizottsági ülés között irányítja a pártszervezetek és az apparátus munkáját, szervezi és ellenőrzi a határozatok végrehajtását.

23. A budapesti, a megyei, a megyei jogú, a fővárosi-kerületi, a kerületi jogú, a városi, a városi jogú és a városi jogú nagyközségi, továbbá a tagfelvétel jóváhagyásával és fegyelmi jogkörrel felruházott pártbizottságok pártfegyelmi bizottságot választanak.

A pártfegyelmi bizottság dönt a hatáskörébe tartozó pártfegyelmi ügyekben. Tevékenységéről köteles rendszeresen beszámolni az őt irányító pártbizottságnak.

24. Azokban a termelési, hivatali, intézményi vagy közigazgatási egységekben, ahol több alapszervezet működik, de pártbizottság nincs, összevont taggyűlésen, küldöttértekezleten pártvezetőséget választanak. A pártvezetőség irányítja és összehangolja az alapszervezetek munkáját; állást foglal, dönt az irányítása alá tartozó területek egészét érintő legfontosabb kérdésekben. A pártvezetőségeknek évenként legalább egyszer összevont taggyűlés vagy küldöttértekezlet előtt be kell számolniuk munkájukról.

VI. A párt alapszervezetei

25. Felsőbb pártszerv jóváhagyásával minden termelési, hivatali vagy lakóterületi egységben, ahol legalább három párttag van, alapszervezet alakítható.

A pártalapszervezet joga és kötelessége működési területén a párt politikájának érvényesítése, végrehajtásának ellenőrzése, káderkérdésekben jogkörének gyakorlása, az állami, gazdasági vezetők beszámoltatása.

26. Az alapszervezet legfőbb szerve a taggyűlés, amelyet legalább kéthavonként össze kell hívni.

Az alapszervezet taggyűlése a pártmunka irányítására, az ügyek intézésére ötévenként titkárt és vezetőséget választ. Azokban az alapszervezetekben, amelyekben a tagság száma nem éri el a 10 főt, a taggyűlés titkárt és titkárhelyettest választ.

A vezetőség köteles évenként beszámoló taggyűlést tartani, ezen a párttagság értékeli a vezetőség, a pártszervezet egész éves tevékenységét, valamint a vezetőségek előterjesztése alapján a párttagok munkáját, a pártmegbízatások teljesítését, meghatározza a főbb politikai feladatokat.

27. Az alapszervezetekben — a létszámtól függően — pártcsoportokat kell létrehozni. A pártcsoportok rendszeresen értékelik tagjaik munkáját, magatartását, a pártmegbízatások teljesítését. A pártcsoportok munkáját a csoport ülésén megválasztott és a taggyűlés által megerősített bizalmiak irányítják.

VII. A párt irányító munkája az állami és a tömegszervezetekben

28. A párt eszmei, politikai irányítással gondoskodik arról, hogy a szocialista államnak és szerveinek a tevékenységében a munkásosztály céljai a nép javára megvalósuljanak.

Határozatainak az állami szervekben dolgozó kommunisták útján szerez érvényt, akik tevékenységükért, a törvények és rendeletek végrehajtásáért mind a párt-, mind az állami szervek előtt felelősek.

Politikai irányításukról és ellenőrzésükről az illetékes pártszervek gondoskodnak.

29. A fegyveres erők és testületek soraiban szolgálatot teljesítő párttagok és az ott működő pártszervezetek annak érdekében tevékenykednek, hogy a fegyveres erők és testületek minél magasabb fokon és minden helyzetben teljes mértékben megoldják feladataikat, szilárd támaszai, védelmezői legyenek a népi hatalomnak, a Magyar Népköztársaságnak.

30. A tömegszervezeteket és -mozgalmakat a párt eszmeileg és politikailag irányítja, szervezetileg önállóan működnek. A párt határozatai a tömegszervezetekben és -mozgalmakban dolgozó kommunistákra kötelező érvényűek.

A pártmunkájukat szakszervezetekben és más tömegszervezetekben, tömegmozgalmakban végző kommunisták felelősek a párt politikájának érvényesítéséért, a tömegek meggyőzéséért, a körükben szerzett tapasztalatok hasznosításáért, az adott szerv rendeltetésszerű működéséért.

31. Az Országgyűlésben, a tanácsokban, a tömegszervezetekben és a tömegmozgalmakban dolgozó kommunisták egységes fellépésének elősegítésére a pártszervek kommunista csoportokat hozhatnak létre.

32. A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség a párt ifjúsági szervezete, egyben a magyar ifjúság egységes politikai tömegszervezete. A párt határozatai kötelező érvényűek a szervezetileg önállóan működő ifjúsági szövetségre. A KISZ-szervek és -szervezetek a pártszervek és -szervezetek közvetlen politikai irányításával, támogatásával végzik munkájukat.

VIII. A párttagsági díj

33. A párttagok a Központi Bizottság határozatának megfelelően fizetik tagsági díjukat.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szervezeti Szabályzata a párt alkotmánya, törvény minden párttag és pártszervezet számára.

A POLITIKAI BIZOTTSÁG LEVELE A PÁRTSZERVEZETEKHEZ

Tisztelt Elvtársak!

A Politikai Bizottság a pártszervezetek rendelkezésére bocsátja a Központi Ellenőrző Bizottság állásfoglalását a pártvizsgálatok és pártfegyelmi eljárások újabb tapasztalatairól. Felhív minden pártszervezetet, hogy az állásfoglalást vitassa meg és azt munkájában hasznosítsa. A párt szervezeti szabályzatával ellentétes, a párt egységével, erkölcsi normáival szemben álló jelenségek ellen az alapszervezetek és pártszervek következetesen harcoljanak, s a káros jelenségeket és tendenciákat küzdjék le.

A Politikai Bizottság szükségesnek tartja, hogy a pártszervek és pártszervezetek (az állami fegyelmi ügyek vonatkozásában az ott dolgozó párttagok) megfelelően hasznosítsák a Központi Ellenőrző Bizottság csatolt fontos elvi állásfoglalásának következtetéseit a rendellenességek határozott és radikális megszüntetése érdekében.

Több fegyelmi ügy és ezek következményei, egyes indokolatlannak bizonyult eljárások arra figyelmeztették a párt vezető szerveit, hogy nem elegendő a fegyelmi vizsgálatok ügyrendjét és az eljárás formális szabályozását ellenőrizni, hanem fel kell tárni az ügyek lényegét, azokat a társadalmi jelenségeket és nem kívánatos mozzanatokat, amelyek — ha rejtve maradnak, ha igazi arculatukat nem leplezzük le — további súlyos károkat okozhatnak.

Hazánkban az elmúlt tizenöt esztendőben sokat fejlődött a közéleti aktivitás; növekedett a szocialista demokratizmus. En-

nek következtében fokozódott az alap- és középfokú szervek felelőssége, súlya. Ezt a folyamatot, mint pozitív irányzatot értékelte a Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusa. E folyamat tisztaságát, szocialista demokratikus tartalmát meg kell védenünk a torzulásoktól, a vadhajtások elburjánzásától. A „torzulások" és „vadhajtások" nem általában léteznek, hanem konkrét módon, konkrét társadalmi tartalom kifejeződéseként jelentkeznek.

A szocialista demokratizmus fejlődésének folyamatában, ezzel visszaélve nem ritka jelenség az sem, hogy egyes nagyobb befolyáshoz jutott funkcionáriusok, tisztségviselők visszaélnek a hatalommal, kiskirályok módjára viselkednek, megfélemlítik környezetüket. Az utóbbi időben egyre gyakrabban fordul elő, hogy eszközökben nem válogató törtetők, a korábbi befolyásuk elvesztése miatt sértődött emberek, személyi leszámolásra vállalkozó bajkeverők, különféle intrikusok, mániákusok kihasználják a jogos bírálatot védő és a jövőben is védelmező határozatokat. Ilyen jelenségek hatására terjed a klikk-szellem, felülkerekedik a pártszerűtlen, kritikátlan, hajbókoló magatartás.

Mindez visszavezethető a történelmileg megvert, de még tovább élő burzsoá szemléletre, a jelenleg is meglevő és számos helyen megerősödött kispolgáriasságra. Ha a becsületesen dolgozó emberek azt látják, hogy rágalmazással, intrikával, igazságtalan vádakkal tönkre lehet tenni a párt igaz katonáit, becsületesen dolgozó kommunista munkásokat, parasztokat, értelmiségieket, akkor csökken a politikai bizalom a szocializmus iránt, gyengül a közélet szocialista jellegű átalakulásának egészséges és a magyar nép által egyértelműen támogatott irányzata.

Annál inkább figyelni kell az ilyen jelenségekre, nem szabad tűrni azokat, mert a politikai ellenség és a politikailag ellenséges szándékú elemek is felhasználják saját céljaikra. A rágalom eszközeivel igyekeznek lejáratni, a tömegektől elszigetelni a becsületesen dolgozó, a szocializmushoz hű embereket.

Fejlődésünk belső ellentmondásai közé tartozik — és a Központi Ellenőrző Bizottság állásfoglalása erre helyesen mutat rá —, hogy a szocialista demokratizmus kibontakoztatása megkívánja a bírálat határozott és következetes védelmét. Ez a védelem ugyanakkor a rágalmazóknak és intrikusoknak is bátorí-

tást adhat. Lehetővé teheti és teszi, hogy a jogos bírálat ürügyeként a bírálat jogának védelmére hivatkozva terjeszthessenek a tisztességes dolgozókat lejáratő feltételezéseket. Ezek az ellentmondások több irányú harcra, körültekintésre, a helyzetünk és problémáink összetettségét figyelembe vevő gondos mérlegelésre intenek. Figyelmeztetnek arra, hogy egyszerre kell küzdeni a bírálat elfojtói és a bírálat jogával visszaélő intrikusok ellen. Minden pártszervezetnek világosan kell látnia, hogy e kétfajta, látszólag gyökeresen ellentétes magatartás mögött lényegében ugyanaz az osztálytartalom, ugyanaz a magatartás húzódik meg. Mindkettő mögött ott van a csak az egyéni, szűk érdekeket néző, karrierista, önző magatartás, a kispolgáriság.

A szocialista demokratizmus fejlesztése — a pártvizsgálatok és a pártfegyelmi eljárások pártszerűségének feltétlen biztosításán túlmenően — fokozott ideológiai feladatokat is ró a pártszervezetekre. Általában küzdeniük kell az önzés, az egyéni vagy a csoportérdekeket abszolutizálni kívánó kispolgári magatartás ellen, és különösképpen harcolniuk kell ezeknek a párt soraiba való behatolásával szemben.

Növelni kell a szocialista öntudatot, a társadalmi, az össznépi érdekeket néző felelősséget. Mind a bírálatot elfojtó kiskirálykodásnak, mind pedig a bírálat jogával visszaélő intrikus szellemnek az erősödő és az állandóan erősítendő szocialista öntudat a legfőbb ellenszere. A szocialista tudat fokozott fejlesztésének és a szocialista demokratizmus továbbfejlesztésének az észlelt belső ellentmondások feloldásához kell vezetnie. Világosan kell látni, hogy minden kispolgári önzésből, vagy ártó politikai szándékból eredő rágalmazás, intrika, lejáratő kísérlet ellen nem a szocialista demokratizmus korlátozásával kell és lehet védekezni; ellenkezőleg: a szocialista demokratizmus fokozása a teendő.

A rágalmazás legfontosabb ellenszere a nyíltság, a nyilvánosság, ahol rögtön az érdekelt elé tárják az ügyet, nyíltan, őszintén és felelősséggel beszélnek arról. Az, hogy úgy vizsgálják a tényeket, hogy ne érvényesülhessen rágalmazó, intrikáló szellem. A demokratizmus kívánalmait figyelembe nem vevő kiskirálykodás éppen ellenkezőleg hat: kedvez a rágalmazóknak, az intrikusoknak.

A tudatformálás fontossága, a szocialista demokratizmus megkívánta nyíltság, az őszintén és bátran e mellett kiálló közszellem fokozásán kívül különösen fontos, hogy a kommunisták mindenütt gonddal ügyeljenek a szigorú, elvszerű magatartásra az ilyen kérdések vizsgálásánál. Nem lehet elégszer ismételni: kommunistának lenni szolgálat, a nép szolgálata. A hamis testületi vagy személyi presztízsokokból történő tekintélyvédelem sem a kiskirálykodóknak, sem a rágalmazóknak nem adhatnak menlevelet. A párt védi testületeit, tagjait, minden becsületes dolgozót a lejáratő, rágalmazó kísérletek ellen, de ez a védelem mindig elvszerű, sohasem öncélú.

A hamis tekintélyszempontok előtérbe kerülése szubjektivizmushoz vezet, lehetőséget teremt arra, hogy megbújjék mögötte a kispolgári klikkszellem és így súlyosan árt a párt tényleges érdekeinek. A párt érdekeit nem lehet úgy védeni, hogy egyes tagjainak vagy funkcionáriusainak, egyes testületeinek tévedését elkendőzik, elhallgatják, hanem azzal, ha személyre való tekintet nélkül elvszerűen és bátran kiállunk a helyes és igaz álláspont, a valóság és a tények tanúsága mellett.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága felhívja a párttagság figyelmét arra, hogy a pártvizsgálatok és pártfegyelmi vizsgálatok lebonyolítása különösképpen megköveteli a nagyfokú felelősséget, az ügyintézés humanizmusát, az igazság tárgyszerű, a lehetőség szerint gyors felderítését. Törekedni kell az ilyen ügyek határozott, elvszerű, konkrét lezárására, a szónak abban az értelmében is, hogy az ügyek lezárása után az érintettek megtalálják helyüket a dolgozók társadalmában, a párttagság kollektívájában.

Ezért tartjuk szükségesnek, hogy a Központi Ellenőrző Bizottság állásfoglalását, a Politikai Bizottság levelét a pártszervek az alapszervezetek taggyűléséig bezárólag megvitassák és mindennapi munkájukban a párt védelme, erkölcsi-politikai tisztasága érdekében hasznosítsák.

Budapest, 1972. április 6.

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGÁNAK ÁLLÁSFOGLALÁSA A PÁRTVIZSGÁLATOK ÉS A PÁRTFEGYELMI VIZSGÁLATOK NÉHÁNY ELVI ÉS MÓDSZERBELI KÉRDÉSÉBEN

Az újabb tapasztalatok, valamint a pártvizsgálatok és pártfegyelmi eljárások során előforduló hibák, az egyes fegyelmi vétségek megítélésében mutatkozó jelentős eltérések tették szükségessé, hogy a Központi Ellenőrző Bizottság a pártvizsgálatok és pártfegyelmi eljárások elveinek és módszereinek néhány fontosabb kérdésében állást foglaljon, annak érdekében, hogy egységes elvek érvényesüljenek a cselekmények megítélésében, az eljárások módszerében.

1. Egyenlőség az elbírálásban, a cselekménnyel és a beosztással arányos felelősség

a) A pártban minden párttag *azonos jogokat* élvez és *azonosak a kötelességei*. Ezért azt, aki a Szervezeti Szabályzattal összeütközésbe kerül, érdemeire, vagy funkciójára való tekintet nélkül felelősségre kell vonni, és a cselekmény súlyának megfelelő mértékű büntetésben kell részesíteni.

b) A felszabadulás előtti párttagok fegyelmi ügyeit külön gonddal kell vizsgálni. A Szocialista Hazáért Érdemrenddel kitüntetett párttagok esetében a fegyelmi eljárás megindításához és lefolytatásához a Budapesti, illetve a megyei párt-végrehajtóbizottságok hozzájárulása szükséges.

c) Ha vezető tisztségben, felelős beosztásban dolgozó párttag vétséget követ el, külön meg kell vizsgálni, hogy visszaélt-e a ráruházott hatalommal. *A hatalommal való visszaélést súlyosbító körülménynek kell tekinteni,* és azt a cselekmény súlyával arányosan büntetni kell.

d) Ha a párttag köztörvénybe ütköző cselekményt követ el és ezért mint állampolgárt elmarasztalja a bíróság, tettéért mint kommunista a párt előtt is felelősséggel tartozik. A párttagnak, mint állampolgárnak, kötelessége példásan betartani a szocialista állam törvényeit, és ezen felül a pártélet törvényeit és erkölcsi normáit is. Megtörténhet, hogy a párttag cselekményével, eljárásával, magatartásával nem sérti meg az állam törvényeit, de megszegi a szocialista együttélés szabályait, a pártélet törvényeit és normáit. *Ezért a párt előtt fegyelmi felelősséggel tartozik.*

2. A bírálat fejlesztése érdekében nem tűrhetjük sem a megtorlást, sem a rágalmazást és intrikát

a) Pártunk erejének, eszmei-politikai, cselekvési egységének, fejlődésének egyik forrása a nyílt, őszinte bírálat. Ez a hibák feltárásának, kijavításának legfontosabb feltétele.

A párt nyíltságot, egyenes magatartást követel tagjaitól. A Szervezeti Szabályzat minden kommunista kötelességévé teszi, hogy nyíltan, személyre való tekintet nélkül *bíráljon,* lépjen fel a visszásságok, hibák, a kártékony és bűnös cselekmények ellen.

Ha a párttag írásos bejelentést tesz, névaláírással vállaljon felelősséget állításaiért. Ha a bejelentés taggyűlésen, vagy más pártfórumon hangzik el, a jegyzőkönyvet a bejelentővel alá kell iratni.

A névtelen bejelentés, a névtelen levél méltatlan a párthoz és tagjaihoz. Ezért a pártszervek névtelen bejelentések alapján *vizsgálatot, pártfegyelmi eljárást nem indíthatnak.*

Ha a párttagnak olyan dolgok jutnak a tudomására, amelyeknek valódiságát nincs lehetősége ellenőrizni, úgy bejelentésében ezt a körülményt jeleznie kell. *Ellenőrizetlen információit* a forrás megjelölésével kell közölnie.

b) A szocialista rendszer hatékony védelmet nyújt minden becsületes embernek, aki a köz érdekéért dolgozik és harcol. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt a pártban kell példamutató légkört teremteni. Nem fordulhat elő, hogy hátrány, vagy bántódás érjen valakit, aki becsületesen feltárja a hibákat.

Ha valaki a bírálót, vagy bejelentőt burkoltan vagy nyíltan hátrányos helyzetbe hozza, vele szemben *megtorlást alkalmaz,* akkor a Szervezeti Szabályzatnak megfelelően pártfegyelmi eljárást kell indítani ellene. *A bírálat megtorlása önmagában is rendkívül súlyos pártfegyelmi vétség,* mert elnémítja a párttagok, a dolgozók hangját, akadályozza a hibák, a visszaélések napvilágra kerülését.

A bírálat elfojtása a hatalommal való visszaélés egyik formája. Azzal szemben, aki ezt elköveti, a legszigorúbban kell eljárni.

c) Aki *semmibe veszi a jogos bírálatot,* lényegében azonosítja magát a bírált hibával, akadályozza annak kijavítását, és magatartásával fékezi a bíráló szellemet. Ha a jogos bírálatot nem követi intézkedés, ezt ugyancsak a bírálat semmibevevésének és visszautasításának kell tekinteni. *Ezért azokat, akik semmibe veszik a jogos bírálatot, felelősségre kell vonni.*

d) A hibák elleni nyílt és következetes harc fokozódásával megnő annak a veszélye, hogy egyesek a bírálat ürügyén és a bírálókat védő intézkedéseket kihasználva, megrágalmaznak becsületes párttagokat.

Rágalmaz az, aki ártó szándékkal, vagy pusztán felelőtlenségből valakiről sértő és megbélyegző valótlanságot híresztel a helyi közösség, esetleg a felsőbb szervek előtt, hogy ezzel saját érdekét előmozdítsa, vagy hogy a megrágalmazottat befeketítse és aláássa iránta a bizalmat. A rágalmazás és az intrika egy tőről fakadnak. Mind a kettő nagy veszélyt jelent a pártra. Ha elharapózna, ez bomlasztaná a párt egységét, aláásná a párt tekintélyét, megrendítené a párt iránti bizalmat. A rágalmazás becsületes elvtársakat tett és tehet tönkre.

Ezért a rágalmazást — mint a párt elleni súlyos erkölcsi vétséget, s mint a párttagsággal összeférhetetlen tevékenységet — szigorúan üldözni kell.

Pártunk soraiban nem tűrhetünk rágalmazókat, intrikálókat.

A jogos, pártszerű bírálatot gondosan el kell határolni a rágalmazástól és az intrikától. Nem szabad előfordulnia, hogy rágalmazókként vagy intrikusokként bélyegezzenek meg olyan jóhiszemű párttagokat, akik becsületesen küzdenek a hibák ellen, pártszerű keretek között bírálnak.

A jogosan bírálók védelme szorosan összefügg a rágalmazók és intrikusok leleplezésére irányuló harccal.

3. A pártvizsgálatokkal és a pártfegyelmi vizsgálatokkal kapcsolatos feladatok

a) Ha egy párttag ellen bejelentés érkezik, ezt — a vizsgálat legelső lépéseként — a tudomására kell hozni, először tőle kell magyarázatot kérni.

b) Az ügyek jellegétől függően *pártvizsgálatot,* vagy *pártfegyelmi vizsgálatot* kell tartani. Azt, hogy pártvizsgálatra, vagy pártfegyelmi vizsgálatra van-e szükség, az adott pártszerv dönti el.

Hiba, hogy jelenleg a pártszervek általában nem tesznek különbséget pártvizsgálat és pártfegyelmi vizsgálat között, s gyakran pártfegyelmi eljárást folytatnak le olyan esetekben is, amikor az ügy pártvizsgálattal is tisztázható lenne. Gondosan meg kell különböztetni a pártvizsgálatot a pártfegyelmi vizsgálattól.

A pártvizsgálat — a pártfegyelmi vizsgálattal ellentétben — nem személyekkel kapcsolatos, hanem jelenségek, tendenciák, problémák feltárását, tisztázását szolgálja.

Pártvizsgálatot — az okok feltárása és tisztázása érdekében — olyan ügyekben kell indítani, amikor a dolgok nyilvánvalóan nem a párt politikai vonalának és határozatainak megfelelően alakulnak. A pártvizsgálat deríti fel az objektív és a szubjektív okokat. Ha a megállapított tényekben párttagok személy szerint vétkesek, akkor pártfegyelmi eljárást kell indítani ellenük.

A pártvizsgálat tehát személyek elleni fegyelmi eljárással végződhet, ha a vizsgálat fegyelmi vétségeket is feltár. Pártvizsgálat tárgya csak pártügy lehet. Gazdasági ügyeket az illetékes állami szerveknek kell vizsgálatra átadni. Ha ezek a vizsgálatok párttagok felelősségét is megállapítják, az illetékes pártszervek döntik el, hogy szükséges-e pártfegyelmi eljárás megindítása.

A pártvizsgálat és pártfegyelmi vizsgálat egymást nem helyettesítheti, és nem zárja ki.

Párttagok, tehát egyes személyek által elkövetett fegyelmi vétségek esetén pártfegyelmi vizsgálatot, pártfegyelmi eljárást kell indítani, s a vétségeknek megfelelő pártbüntetést kiszabni, erről értesíteni kell az érintetteket.

Minden vizsgálatot annak a szervnek kell lezárnia, amely a megindítására döntést hozott.

A pártvizsgálatot az illetékes pártszervnek, vagy pártszervezetnek *határozattal kell befejezni.* Ha az érintettek a határozattal nem értenek egyet, akkor annak felülvizsgálatát kérhetik a felettes pártszervtől.

c) A pártvizsgálat és a pártfegyelmi eljárás célja: a párt védelme, erősítése és a párttagok nevelése. A vizsgálat nem sértheti a párttagok önérzetét, nem lehet megalázó. Arra kell törekedni, hogy az eljárás a hibák felismerésére és kijavításukra vezessen.

A pártvizsgálatok és a fegyelmi vizsgálatok során mind a pártszerveknek, mind a vizsgálattal megbízottaknak és a meghallgatott elvtársaknak *be kell tartaniuk a pártszerűség követelményeit.* A pártszerűség kizárja a fecsegést, a szubjektivizmust, a résrehajlást, az indulatokat, a felületességet és az őszintétlenséget.

A vizsgálat feladata felderíteni a tényeket, azt, hogy ki miben hibás, vagy vétkes. Feltételezés, hallomás alapján senkit sem szabad gyanúsítani. Minden ügyben csakis a tények, a bizonyítékok alapján, kellő mérlegelés és megfontolás után szabad dönteni.

d) A pártszervek és pártszervezetek a legnagyobb gondossággal kötelesek foglalkozni a bejelentésekkel, és a vizsgálatot

a Szervezeti Szabályzatban előírt *60 napon belül be kell fejezniük.* Ha ez bármilyen okból nem lehetséges, akkor — kellő indokolással — a vizsgálatot elrendelő pártszervtől engedélyt kell kérni a vizsgálati idő meghosszabbítására.

e) A vizsgálat lefolytatásával megbízottak alaposan és lelkiismeretesen készítsék el a vizsgálati anyagot. Eközben az objektív tényekre és az alapszervezet tagjainak a véleményére támaszkodjanak. A tényeket világosan és áttekinthetően tárják a döntésre hivatott választott pártszerv elé. *A döntés joga* és a döntésért való felelősség egyértelműen *a választott pártszervek*é. A vizsgálatért az azzal megbízott választott vezető személy szerint is felelős.

A választott pártszervek kötelesek alaposan mérlegelni az eléjük terjesztett vizsgálati anyagot. Pártunkban sérthetetlen törvény, hogy semmilyen szinten és semmilyen ügyben, de különösen az emberek sorsát érintő kérdésekben *nem szabad formálisan, felületesen állást foglalni és dönteni.* Azok ellen, akik ilyen ügyekben felületességükkel kárt okoznak, pártfegyelmi eljárást kell indítani.

f) Gondoskodni kell róla, hogy a pártvizsgálatoknál és a pártfegyelmi vizsgálatoknál szigorú tárgyszerűség érvényesüljön, *presztízsszempontok ne befolyásolhassák a döntéseket.*

Minden párttag köteles védelmezni a párt politikáját és ezen alapuló tekintélyét. Megengedhetetlen azonban, hogy ezt felcseréljék az egyes személyek presztízsének elvtelen védelmével, vagy akár az ügyben közvetlenül érintett párt-, állami, társadalmi szervek tekintélyének hamis védelmével. Amikor presztízsszempontok érvényesülnek, akkor annak mindig a párt ügye vallja kárát. Erkölcsi kárt okoz a pártnak, ha bármelyik tagja vagy képviselője a saját presztízsét a párt tekintélyeként tünteti fel.

A párt tisztségviselőinek és tagjainak tekintélyét meg kell védeni minden jogtalan támadástól, azonban a funkció, vagy a párttagság éppen úgy nem számíthat előnynek, mint ahogyan hátrány sem lehet.

g) Nagyon gyakori, hogy a fegyelmi eljárás alá vont személy úgy próbálja saját hibáját, felelősségét kisebbíteni és el-

hárítani, hogy az eljárás során *viszontváddal* él a bejelentő, vagy mások ellen. Ilyen esetben a hangoztatott vádakat, *a viszontvádat úgy kell tekinteni, mint egy új bejelentést,* amely független a folyamatban levő fegyelmi eljárástól, és amelyet ennek lezárása után kell megvizsgálni. Ha nem így tennénk, kuszává, kibogozhatatlanná válnának a fegyelmi ügyek, s elveszne a vizsgálat alá vont személy felelőssége.

h) A már megvizsgált és lezárt ügyekben újabb vizsgálatot csak akkor lehet indítani, ha az ismételt bejelentés olyan új körülményeket, adatokat tár fel, amelyekről az ügy lezárásáig nem tudtak. *Új vizsgálatot* azonban az ilyen esetben is csak a felettes pártszerv engedélyével lehet kezdeményezni. Ez az eljárási szabály természetesen nem zárja ki, hogy a pártszervek, belátásuk szerint esetleg felülvizsgálják saját határozatukat, és *ha hibás döntést hoztak, azt helyrehozzák.*

i) A felsőbb pártszerv a hozzá érkezett bejelentést illetékességből, a vizsgálat lefolytatása céljából alsóbb pártszervhez, vagy egyéb szervhez és intézményhez utalhatja.

A bejelentés nem továbbítható olyan szervnek, amelynek tisztségviselőit a bejelentő bírálja.

A vizsgálatot nem szabad azokra bízni, akiket az adott ügyben felelősség terhel, vagy akik a bejelentésben kifogásolt cselekménnyel gyanúsíthatók.

4. Szigorú elviség, teljes felelősség a vizsgálatokban

a) A pártvizsgálatoknál és a pártfegyelmi vizsgálatoknál ki kell zárni annak lehetőségét, hogy bármilyen *rokoni, baráti összefonódás* és befolyás érvényesülhessen, vagy érdekeltség, összeférhetetlenség tegye lehetetlenné a pártszerű kivizsgálást. Ezért a vizsgálatot végző személyek kiválasztásánál gondos körültekintésre van szükség. A vizsgálat alá vont párttagnak lehetőséget kell adni, hogy a vizsgáló személyével kapcsolatban észrevételt tehessen, indokolt esetben akár másik vizsgáló kijelölését is kérhesse (pl. ha korábban személyi ellentéteik voltak, vagy a vizsgáló a felettese, a beosztottja volt stb.) Az ilyen esetekben a választott pártszerv dönt. Nem lehet figyelembe

venni az alá nem támasztható feltevéseket, a vélt sérelmeket, a vádaskodásokat. Az illetékes pártszervek védjék meg a vizsgálattal megbízottakat az alaptalan vádaskodásoktól.

Ha *ismételt vizsgálat* válik szükségessé, célszerű, ha ennek lefolytatását — az elfogulatlanság érdekében — *más személyekre bízzák.*

b) Előfordulhat, hogy a vizsgálat során beavatkozási *kísérlet* történik a vizsgálat pártszerűtlen befolyásolására. Az ilyen beavatkozást vissza kell utasítani. Súlyosabb pártszerűtlenség esetén a beavatkozót felelősségre kell vonni.

c) A pártvizsgálatokat és pártfegyelmi vizsgálatokat lezáró határozatok *nyilvánosságra hozatalával* kapcsolatban a Szervezeti Szabályzat előírásai az irányadók.

Pártfegyelmi ügyekkel csak zárt taggyűlés foglalkozhat. Olyan taggyűlésen, amelyen pártfegyelmi ügyet tárgyalnak, vagy pártfegyelmi határozatot ismertetnek, pártonkívüli meghívottak nem lehetnek jelen.

d) A felsőbb pártszerveknek a pártvizsgálatokban és pártfegyelmi ügyekben hozott határozatait minden olyan alsóbb pártfórumon ismertetni kell, ahol az ügyet korábban tárgyalták, állást foglaltak, illetve döntöttek. Ha a felettes pártszerv megváltoztatja a hatáskörébe tartozó alsóbb pártszerv határozatát, köteles azt *minősíteni,* és a megítélésben jelentkező különbségekre, illetve eljárási hibákra is rámutatni.

e) Számos pártvizsgálatból, illetve pártfegyelmi ügyből leszűrt tapasztalat, hogy olyan párttagok, akik beosztásuknál fogva személyi kérdésekben eljárnak, javaslatokat tesznek, véleményeznek, többször *felelőtlenül ajánlottak egyes személyeket különböző beosztásokba.* Előfordult, hogy kifogástalan minősítéssel „adtak túl", s juttattak fontos tisztségekbe, olyan személyeket, akikről tudták, hogy jellemtelenek, erkölcstelenek, vagy egyéb okból alkalmatlan emberek. Később, amikor a súlyos fogyatékosságok kiderültek, az ajánlók élőszóban az ellenkezőjét közölték annak, amit korábban leírtak. Ennek az elvtelenségnek a következményeként egyesek méltatlanul kerültek jelentős munkakörökbe, és ott politikai, gazdasági károkat okoztak, mérgezték a légkört.

A X. kongresszus határozatainak szelleméből, a kommunisták felelősségével kapcsolatos állásfoglalásaiból félreérthetetlenül következik, hogy *a párt tagjai személyi ügyekben is felelősséggel tartoznak véleményeikért és javaslataikért.* Ha valakiről kiderül, hogy súlyos hibái már a korábbi munkahelyén is ismertek voltak, a javaslattevőket — akik ezt elhallgatták — felelősségre kell vonni.

A Központi Ellenőrző Bizottság kéri a kommunistákat, a pártszerveket és pártszervezeteket, hogy tanulmányozzák a KEB elvi állásfoglalását, és azt a mindennapi munkájuk során hasznosítsák.

Budapest, 1972. március 13.